הויבט נייעסטן פון אונזער נעכטיגער „עקסטרא" אויסגאבע נאך אברהם שטיינבערגס הינריכטונג

כלוין 12 מינוטען האט גענומען הינצוריכטען אב. שטיינבערגן

מיט א לעצמען „אוי" אויף די ליפען פארענדיגט שטיינבערג זיין טראגישען לעבען

רבי סאקס געהט פאראויס פון איהם מיט איין שפאן און זאגט די לעצטע וידוי ווערטער. — שטיינבערג'ס פנים איז געווען שווארץ ווען ער איז אריינגעפירט געווארען אינ'ם הינ־ריכטונגס קאמער. — ער איז געווען איינגעהויקערט און געבויגען אבער דאך איז ער גע־גאנגען מיט זיכערע טריט צו דער תליה. — אינ'ם הינריכטונגס קאמער האבען שוין אויף איהם געווארט דער תליון און זיין געהילף.

אויפ'ן וועג צום דאן דזשייל צו אב. שטיינבערגס הינריכטונג

פון א "זשורנאל" פארטרעטער

אויפ'ן באפעהל פון סיטי שעריף אונטער־וועמענס אויפזיכט עס שטעהט רעז דאן דזשייל און וועלכער דארף לויט דעם געזעץ הינריכטען יעדען צום טויט פארארטיילטען, האבען אלע צייטונגס־פארטרעטער וועלכע זיינען צוגעלאזען גע־ווארען ביי צו זיין ביי דער שטיינבערג הינריכטונג געמוזט זיין אויפ'ן פלאץ פאר 7 אזייגער הייגט אין דער פריה.

מיט ניט קיין לייכטען הארצען האב איך זיך ארויסגעלאזען אהין גאנץ פריה, דער פריהמארגען איז געווען א קיהלער און א נאסער, א דאנק דעם רעגען פון א נאכט פריהער. פון מזרח האט די זון אנגעהויבען אויפגעהן ווען איך האב דער־גרייכט די גרויע וועגט פון דאן דזשייל. פון דאן קאנאל האט געשלאגען א פארב, צוזאמענגעמישט מיט א פייכטקייט וועל־כע איז געקראכען אין די ביינער ווי א זשאווער.

א סטריט קאר האט זיך באוויזען פיהרענדיג ארבייטער אין פאבריקען וועלכע ליגען אין מזרח פון שטארט. פאר־שלאפענע פנים'ער האבען זיך א קערבר געטאן צו דער האב־שווארצער גרויער געביידע וועלכע מען רופט דער דאן דזשייל, ווי זיי וואלטען עפעס טשיקאלוועס געוואלט זעהן אדער מיט די בליקען דורכ־דרינגען צו זעהן שטיינבערגען.

א מילך־מאן פאהרט פארביי. די רע־דער פון וואגען מאכען אן אונהיימליכען גערויש אין דער אנגעצוינענער שטיל־קייט. דער מילך־מאן פאהרט פארביי און עס בלייבען די טעמפע נאכקלאנגען פון די רעדער. אן אויטאמאביל פאהרט פאר־ביי ערגעץ שנעל. עס באוויזט זיך א פאליציסט. נאך איהם נאך איינער און נאך איינער. צום סוף א סארדזשענט. זיי פארנעהמען סטראטעגישע פונקטען. ווי עס וויזט אויס ריכט מען זיך אויף עפעס, מעגליך אויף אן עולם.

א נאריש־פיינעלע האט זיך צוזוגעגען שטעהענדיג אויף דעם איינציגען בוים ארום געפענגעניש, ווי זי וואלט שירה גע־זונגען. עטליכע אנדערע פויגעלאך האבען איהר פון ערגעץ געענטפערט.

6.30 אין דער פריה.

צייטונגס־לייט האבען אנגעהויבען (פארזעצונג פון פייריש 1)

אנצוקומען, שטיל, ווי צו לויה. מען האט זיך בעגריסט בלויז מיט א שאקעל פון קאפ, פונקט ווי מען וואלט מורא געהאט איבערצורייסען די טויט־אנגעצוינענע שטילקייט.

עס הויבט זיך אן קלייבען א רעדעל מענשען. ווי פון אונטער דער ערד זיינען זיי אנגעקומען. עס באמערקען זיך צוויי אידען מיט בערד. דער פאליציסט ביים טויער הייסט די צייטונגס־לייט אריינ־געהן, און בעט די אנדערע זיך פאנאנדער צוגעהן.

ווען די גרויסע מאסיווע טירען פון געפענגעניס עפענט זיך אריינצולאזען די צייטונגס לייט, טוט א שלאג פון אינווע־ניג א שארפער ריח פון טוטלעקייט, א וועכטער מיט א שטרענג ערנסטען אנגע־צויגענעם פנים האלט א גרויסע קלאמקע פון איהר, ענטפערט מיט א מאך פון קאפ אויף דער שטילער גוט־מארגען באגרי־סונג. מען פיהרט אונז אריין אין דעם ווארדענס אפיס. דער געפענגניש שלאפט נאך.

פון צייט צו צייט געהט דורך א וועכטער אדער אן ארעסטאנט פון די אינווענינגסטע קאריידארען. די טריט קלינגען שטארק אפ.

דער געהילף דזשייל גאווערנאר קומט אריין אז באגריסט אונז מיט א באסאווען גוט־מארגען. זיין שטימע קלינגט אפ ווי אין א פוסטען פאס און רופט ארויס א ווידער ווילען.

נאך איהם קומט אן דער קאראנער, דער געפענגעניש דאקטאר. עס קומען איי־נע נאך איינע די דזשורי לייט, וועלכע וועלען באלד דארפען דערקלערען שטייג־בערג'ן טויט און פון וואס ער איז גע־שטארבען.

די צייט ציהט זיך ווי פון פעך. קוים פינף מינוטען אריבער. אלע קוקען אויף די זייגערס אבער די צייט וויל שנעלער ניט געהן.

דער צימער איז שוין פול מיט מענ־שען. עס ווילט זיך פארציהען א געשפרעך אבער עס קלעפט זיך ניט.

אינוועניג אין קאריידאר וואו דער צום טויט פארארטיילטער געפינט זיך זיצט ראביי סאקס, ער העלפט שטייג־בערג'ן אין די לעצטע מינוטען.

דער געהילף דזשייל גאווערנאר געהט ארויס. ער דערצעהלט אונז אז דער תליון מיט זיינע געהילפען זיינען גרייט, און ער וועט אונז רופען. ווען מען וועט עס אנ־הויבען.

די זון שטעהט שוין הויך שיינט איינ'ן מזרח פלינעל פון געפענגניש און קריכט אין דו מיט גראטעס באשלאגענע פענסטער. עס הערשט א נערוועזע אנ־געצוינענקייט, דער עולם רויכערט א סך.

אנזאג דורך טעלעפאן.

דער דזשייל גאווערנאר קומט ארויס. פארנעהמט זיין פלאץ, זאגט גוט מארגען, און נעהמט זיך צו פאפירען אויפ'ן טיש. מען זעהט אבער אז ער האט ניט וואס צו טאן.

דער טעלעפאן קלינגט. דער דזשייל גאווערנאר ענטפערט. מען זאגט איהם עפעס און ער ענטפערט ניט, לאזט ארונ־טער דעם רעסיווער און גיט אונז א צייט־כען, מיר זאלען געהן נאך איהם.

מען פיהרט אונז דורך זעהר שלעכט באלויכטענע קאריידארען צום טויטען־קאמער.

הונדערטער אידען באלאנגען „זשורנאל" ווארטענדיג אויף „עקסטרא"

די ידיעה אין אונזער נעכטיגער פרי־מארגען אויסגאבע, אז 11 אזייגער וועט דערשיינען א ספעציעלע אויסגאבע מיט פרטים וועגען שטיינבערגס הינריכטונג, נאך פיעל פריהער פאר דער דערמאהנונג־צייט געבראכט א גרויסען המון ארום דער געביידע פון זשורנאל און וואס ווייטער איז דער עולם געווארען אלץ גרעסער.

די מעהר דרייסטערע האבען זיך אנ־געהויבען ארייגרוקען אין אפיס פון זשור־נאל, און פון דארט אלץ ווייטער, ביז צו די פרעס מאשינען.

דער געדראנג ארום די מאשינען איז געווען אזוי גרויס אז עס איז נייטיג גע־ווען א גוואלדיגע אנשטרענגונג פון די ארבייטער אפצוהאלטען דעם עולם, עס זאל חלילה קיין אומגליק פאל ניט גע־שעהען.

די ערשטע עטליכע טויזענט נומערען פון דער עקסטרא אויסגאבע זיינען פאק־טיש ארויסגעריסען געווארען פון דער מאשין.

און באלד איז די גאנצע גאס געווען פארשטעלט פון אידען מיט פאנאנדער־געעפענטע צייטונגען, וואס האבען גע־שלונגען די ידיעות.

רבי סאקס געהט פאראויס פון איהם מיט איין שפאן און זאגט די לעצטע וידוי ווערטער. — שטיינבערג'ס פנים איז געווען שווארץ ווען ער איז אריינגעפירט געווארען אינ'ם הינ־ריכטונגס קאמער. — ער איז געווען איינגעהויקערט און געבויגען אבער דאך איז ער גע־גאנגען מיט זיכערע טריט צו דער תליה. — אינ'ם הינריכטונגס קאמער האבען שוין אויף איהם געווארט דער תליון און זיין געהילף.

„איך טויטעט א אידען, זאגט שטיינבערג גייענדיג צו דער תליה; „פארוואס טויטעט איר א אידען פאר וואס"?

אברהם שטיינבערג

שטיינבערגס לעצטע וידוי פאר רבי סאקס

"און איצט, אברהם". האט רבי סאקס געזאגט צו שטיינבערג'ן אין די לעצטע מינוטען פון דיין לעבען, "ווען דו ווייסט שוין אז דיין שיקזאל איז פאר־חתמעט, און נאך שנעל וועסטו שטעהן פאר דעם רבון כל העולמים, דעם אלמעכ־טיגען גאט, האסטו עפעס צו דערצעהלען אדער אויסזאגען מיר? אפשר וועלען מיי־נע תפלות דיר העלפען, וויסענדיג דיין אמת'ען וואנש".

אויף דעם האט שטיינבערג געענט־פערט אזוי:

"וויסענדיג רבי, אז קיין שום זאך טיילט שוין ניט אפ, צווישען מיר און דעם טויט, און אז איך וועל שטעל פאר־געבראכט ווערען פאר גאט, וויסענדיג אויך אז מיין אומשולד אדער מיין שולד קענען ניט ענדערען אדער אומבייטען דעם טויט־אורטייל וואס ווארט אויף מיר, זאג איך פאר אייך, אז איך האב ניט גע־טויט סעם גאלדבערג, איך וויים אויך ניט ווער עס האט איהם דערמארדעט, אדער איך וויים עפעס וועגען זיין טויט בכלל.

"איך בין שוין גרייט צו שטארבען, איך האב ניט קיין מורא. אבער איך וויל ניט אוועקגעהן פון דער וועלט, מיט דעם איינדרוק אין די אויגען פון די מענשען, אז איך בין דער מערדער. מיין איינציגע האפנונג איז, אז מיין אומשולד וועט, סוף כל סוף אמאל ארויפשווימען, בלויז פאר מיינע קינדערס וועגען.

"רבי געפינט פאר מיר א שבועה. גע־פינט פאר מיר די הייליגסטע. שרעקליכ־סטע שבועה, וואס א מענש פון מיין גלויי־בען קאן שווערען פאר גאט, וויסענדיג אז דער טויט לויערט שוין אויבער איהם. גע־פינט פאר מיר אזא שבועה אז איך וועל שווערען אז איך בין אומשולדיג אינ'ם מארד און אז איך וויים ניט ווער עס האט עס געטאן. איך וועל שווערען די דאזיגע שבועה, וויסענדיג גוט, אז קיין זאך טיילט שוין ניט פאנאנדער מיך און דעם טויט".

אט דאס איז געווען דער גרויסער סוד וועלכען שטיינבערג האט געזאגט צו רבי סאקס'ן פאר'ן טויט. ער האט זיך דערקלעהרט גרייט צו שווערען פאר שווארצע ליכט און פאר אן ארון קודש, אום צו פעסטשטעלען זיין אומשולד, און זיין וואונש איז געווען הייליג, אויפריכטיג מיט'ן גאנצען יראת שמים וואס א מענש קאן פיהלען, איידער מען פיהרט איהם צו דען תליה.

זיינע נערוועז זיינען געווען צושרויפט, בעת ער האט עס געזאגט, אבער ער האט געזוכט צו באהערשען זיך. ער האט בי־טער געוויינט הלמאי זיינע קינדער ווע־לען מעהר ניט הענגען האבען די אויפזיכט פון א פאטער אום זיי זאלען באקומען א גוטע דערציהונג און דאן — אין די לעצ־טע מינוטען פון זיין לעבען, האט ער זיך אנגעהויבען דערמאהנען דאס גליקליכע לעבען וואס ער האט געהאט מיט זיין פרוי, כאטש זיי האבען שטענדיג שווער געארבייט. און ער האט געוויינט, פאר־וואס זיין פרוי האט קיינמאל ניט געהאט קיין רוהיגען טאג.

דעם דאזיגען לעצטען, ערהויכסטען וידוי, וואס א מענש קאן מאכען אינ'ם שאטען פון דעם מלאך המות, האט רבי סאקס איבערגעשיקט צום יוסטיץ מינים־טער אין אטאווא, אין א ספעציעלער טע־לעגארמע און ער האט ווידער אמאל גע־בעטען רחמים. איז דער לעצטער מינוט, אז שטיינבערגס טויט אורטייל זאל אומ־געבעטען ווערען, אדער אמווענינסטענס, דערווייל אפגעלייגט ווערען. דער מינים־טער האט אבער גארניט געענטפערט אויף דעם.

ראביי סעקס ביי שטיינבערג'ן אין טויטען קאמער אין די לעצטע מינוטן

רבי ס. סאקס.

פון דער צייט וואס ראביי סאקס איז געקומען צו שטיינבערג'ן נאך האלבער נאכט איז שטיינבערג ניט געשלאפען, ער איז ארומגעגאנגען איבער זיין צעל און האט פאר'ן רב דערצעהלט זיין לעבענס געשיכטע.

ווי דער רב גיט איבער איז שטיינ־בערגס זברון געווען א גאנץ געזונטער, מיט יעדען דעטאל האט ער דערצעהלט אלע עטאפען פון זיין לעבען גוטס און שלעכ:טס.

מיט יעדער שטונדע איז אבער שטיינבערג שוואכער געווארען און דער געפענגעניש דאקטאר איז ארייגגערופען געווארען.

בלויז איין שטונדע איז שטיינבערג געשלאפען, פון 9 ביז 10 אין יוונעגס, נאכדעם איז ער געווען וואך ביז צום סוף.

פאר'ן געהן צו דער תלוה האט דער געפענגעניש דאקטאר ווידער באהאנדעלט שטיינבערגען.

שרעקליך אויסגעמאטערט איז ראביי סאקס געווען ווען ער איז ארום 10 אזייג־גער אין דער פריה אריין אין דעראקציע פון זשורנאל. עס איז שווער געווען פאר־איהם צו ריידען. ער האט אבער נאך אמאל באטאנט אז ווי שטיינבערג האט איהם פארזיכערט איז ער געשטאהבען אומשולדיג.

ה' נתן וה' לקח, יהי שם ה' מברך. ברוך דיין האמת.

והלך לפניך צדקך וכבוד ה' יקחך אמן ואמן..

די דאזיגע פסוקים האט ראביי סאקס שטייגעזאגט געהענדיג אין פאראויס ווען אברהם שטיינבערג איז געפיהרט געווא־רען פון טויטען קאמער צום פלאץ פון הינריכטונג.

ראביי סאקס האט די פסוקים גע־זאגט אין העבריאיש און ענגליש.

צו שטיינבערג האט נאכגעזאגט ווייסט קיינער ניט וויל עס איז שווער געווען צו הערען.

לעצטע שטונדען מיט'ן רב

ראביי סאקס האט פארבראכט מיט שטיינבערג'ן די גאנצע נאכט פון צוויי א זייגער פארטאג ביז 8 אזייגער אין דער פריה ווען מען האט שטיינבערג'ן גע־פיהרט צום הינריכטונגס פלאץ.

ראביי סאקס איז דורכגעגאנגען די גאנצע פיינליכקייט פון זיין מיט שטיינ־בערג'ן און טרייסטען איהם איידער ער געהט פון דער וועלט.

ווי אזוי טאראנטא'ר אידען האבען אויפגענומען שטיינבערגס הינריכטונג

פון א "זשורנאל" מיטארבייטער

אברהם שטיינבערג איז שוין מער ניט צווישען די לעבעדיגע. הייגט פונקט 8 א זייגער האט ער באצאהלט מיט זיין לעבען אויף דער תליה אין דאן דזשייל. פאר דעם גרויזאמען פארברעכען וואס ער איז באגאנגען — איז דו אויגען פון געזעץ — מיט'ן מארד פון סעמועל גאלדבערג.

שטיינבערג איז שוין טויט, און צו זיינע ביטערע ליידען, וועלכע האבען זיך אנגעהויבען מיט'ן ערשטען טאג פון זיין ארעסט — מיט איבער 15 מאנאטען צור־ריק — האט עס גענומען א סוף. ער איז באפרייט געווארען פון א לעבען וועלכער איז געווען ערגער ווי דער טויט. ער איז באפרייט געווארען פון אלע ענויים קשים וואס ער איז אויסגעשטאנען די גאנצע צייט, און איצט רוהט זיין נשמה אן אויס־געלייטערטע דורך די מורא'דיגע פייערען, וועלכע זי איז דורכגעגאנגען ביז זי האט זיך באפרייט פון שטיינבערג'ס קערפער.

אבער בעת ער איז שוין באפרייט, איז נאך די אידישע באפעלקערונג פון טאר־אנטא ניט באפרייט און וועט לאנג זיך ניט קענען באפרייען פון אלע איבערלע־בונגען און טיפען צער וואס די שטיינ־בערג־קייס האט פאראורזאכט.

ביטערע פארוואורפען, פפאזמעס, אנגסטליכע זיפצען און נייגערינגע נאכ־פראגען האבען געהאלטען אלע טעלע־פאנס פון "זשורנאל" פארנומען. בוכ־שטעבליך יעדע סעקונדע אין דער מינוט, אנהויבענדיג פון גאר פריהען מאנטאג פארנאכט ביז שפעט נאך צוויי א זייגער דינסטאג פארטאג.

די אידישע טאראנטא איז די מאטאנ־דינג נאכט ניט געשלאפען. דער שאטען פונ'ם מלאך־המות וועלכער האט געלוי־ערט ארום טויטען־צעל אין דאן דזשייל האט געשוועבט ארום די פענסטער פון יעדער אידיש הויז אין טאראנטא, און קיינער האט זיך ניט געקענט בארוהיגען.

און אט האט זיך פלוצלונג פאר־שפרייט א קלאנג אז שטיינבערג איז גע־טויטעט נאך איידער ער איז געגומען געווארען אויף דער תליה. דאס איז גע־ווען געגוג צו צושרויפען די צערוודערטע נערוועז פון די נייגערינגע אידישע מאסען, און באלד האבען זיך אנגעהויבען צענהלי־נער און הונדערטער אנפראגען אין "זשורנאל" רעדאקציע צו באשטעטיגען אויב דער קלאנג איז אן אויסגעהאלטענער.

און האט דער עולם זיך נאך ניט באר־והיגט פון דעם דאזיגען קלאנג, ווי א צווייטער האט זיך שוין פארשפרייט מיט דער שנעלקייט פון א בליץ, אז דער יוסטיץ מיניסטער האט אין דער לעצטער מינוט, באשלאסען צו אומבייטען שטיינבערג'ס טויט־אורטייל.

ווידער אמאל האבען די "זשורנאל" טעלעפאנען ניט געהויבן א מינוט, און ווידער אמאל די זעלבע צובראכענע שטי־מען פון שרעקליך אויפגערעגטע מענער און פרויען.

— פליה, זאגט מיר אז עס איז אמת

דער מאגען?

עקס-לאקס!

(אין ענגליש EX-LAX)

פעדלערס פארלאנגט

פארלאנגט פעדלערס צו פארקויפען דעם „אידישען זשורנאל", קען מאכען א שעהן לעבען.

נאכפרעגען אין אפיס פון זשורנאל.

כשר

שטארק און פליינק

אנדערע באליבטע ברענדס

ווינדזאר זאלץ

ריגאל טייבעל זאלץ

שיט זיך ארויס לייכט

זייט זיכער, אז קיין באהאלטענער גאיטער אנטוויקעלט זיך נישט אומבאמערקט אין אייר ערע קינדער צו באר־ויבען זיי פון זייער פולער געלעגענהייט צו דערפאלג אין לעבען. ווי לייכט עס איז צו אויסהיטען זיך פון גאיטער קריגערדיג אייער אייר אדיין מיט ווינדזאר אייאדייזד זאלץ. די אייאר דיין . . . אהן באזונדערען טעם און שארט ניט צום געווינט . . . איז טעגליך אפגעהיט דורך סופערווי־זשאן פון אונזערע אייגענע בעמישע לאבאראטאר־ריעס. דאס איז וועגען די ריינקייט פון ווינדזאר זאלץ. נוצט פאר אלע צוועקען ארויסצוברענגען דעם טעם . . . מאכט קינדער עסען גוט, וואקסען שטארק און זיין פעהיג אין סקול. באשטעהט אויף ווינדזאר אייאדייזד זאלץ . . . ריינסטע און בעס־טע" . . . און כשר ביז גאר.

שרייבט נאך א פריי ביכעל

"דער ראמאנס פון זאלץ" . . . א צאל פון ספעצי־עלע געבריוכען פאר זאלץ, ווי . . . "זאלץ מאכט ווייס די ציין און מאכט געזונט די גאמס".

ווינדזאר אייאדייזד זאלץ

CANADIAN INDUSTRIES LIMITED

CANADIAN INDUSTRIES LIMITED

WINDSOR, ONTARIO